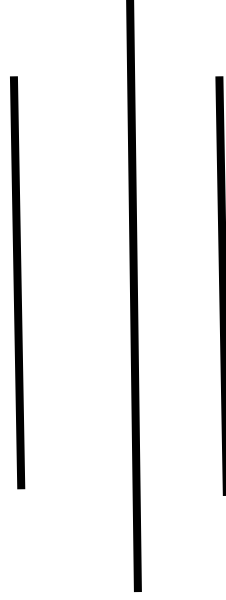
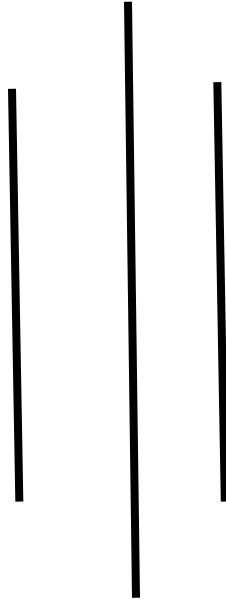

शितगंगा नगरपालिका

ठाडा, अर्घाखाँचीको
नगरसभाको १५ औं अधिवेशनको
दोस्रो बैठकमा पेश

आ.व. २०८१/०८२ को वार्षिक योजना/कार्यक्रम तथा बजेट

नगर उप-प्रमुख गीता भाट द्वारा नगरसभामा प्रस्तुत आ.व. २०८१/८२ को वार्षिक बजेट
मिति : २०८१ असार ८ गते, शुक्रवार

आदरणीय नगरसभाका अध्यक्षज्यू,

सभाका सदस्य ज्यूहरु, साथै विभिन्न सञ्चार माध्यमबाट वजेट तथा कार्यक्रमलाई नियालिरहनुहुने सबै नगरवासी आमा बुवा, दाजुभाई, दिदिबहिनीहरु प्रति शितगंगा नगरपालिकाको तर्फबाट र मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु ।

१. मुलुकमा संघीय शासन प्रणाली अबलम्बन भई दोस्रो पटक भएको स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात जिम्मेवारी सम्हाली आज यस सम्मानीत नगरसभामा मेरो कार्यकालको तेस्रो वार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम पेश गर्दैछु । सर्वप्रथम नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधीनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, स्वाभिमान, लोकतन्त्र र जनजीविकाको लागि भएका विभिन्न आन्दोलनहरुमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात-अज्ञात सहितहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै ती आन्दोलनको नेतृत्व गर्नुहुने अग्रजहरु प्रति सम्मान व्यक्त गर्दै नेपाली समाजको रुपान्तरणमा उहाँहरुले पुऱ्याउनुभएको योगदानको स्मरण गर्न चाहन्छु ।
२. जनताको घर दैलोको सरकार एवं लोकतन्त्रका लाभहरुको वितरण गर्ने मुख्य कर्ताको रुपमा स्थापित स्थानीय सरकारले शासन, विकास र सेवा प्रवाहमा जनसहभागिता, पारदर्शिता, जवाफ देहिता एवं सुशासनको पर्वद्धन गर्ने आदर्शका साथ अगाडी बढ्ने प्रण गर्दछौं । सन्तुलित एवं दिगो विकास तथा समन्यायिक वितरणको अवधारण आत्मसात गर्दै नगर प्रमुखबाट पेश भएको नीति तथा कार्यक्रमको आधारमा यो वजेट पेश गरेको छु ।
३. संविधान प्रदत्त अधिकार, स्थानीय सरकार संचालन ऐन लगायत सम्बद्ध कानून, संघ प्रदेश बाट प्राप्त अर्न्तरसरकारी वित्त हस्तान्तरण एवं सिमित आन्तरिक श्रोतको सिमाभित्र रही जनआकाक्षांलाई सम्बोधन गर्ने विषय चुनौती पूर्ण रहेता पनि यस नगर पालिकाले सुशासन, समृद्धी र आधारभुत आवश्यकता पूर्ति गर्ने गरी वजेटको प्राथमिकता निर्धारण गरेको छु ।
४. शितगंगा नगरपालिकाको जननिर्वाचित प्रतिनिधिको रुपमा नगर सभाको पन्ध्रौं अधिवेशनको दोस्रो बैठकमा बजेट तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा गौरव महसुस गरेको छु । जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रुपमा यो बजेट तर्जुमा गर्दै गर्दा हामीले आम जनतासँग सामूहिक रुपमा गरेका वाचा तथा प्रतिवद्धताहरु, जनताको अपेक्षा र उपलब्ध स्रोत साधनलाई सन्तुलन मिलाउने अधिकतम प्रयास गरेका छौं ।
५. वित्तीय संघीयता अनुरूप विभिन्न तह र निकायहरुबाट प्राप्तहुने अनुदान र राजस्वलाई प्राथमिकीकरण गरी बजेटका प्राथमिकता र उदेश्य हासिल हुने कार्यक्रमहरुमा विनियोजन गरेको छु । यस विनियोजनबाट सडक सञ्जाल, शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि, गरिबी न्यूनीकरण र रोजगारी तथा स्वरोजगारका अवसरमा वृद्धि गर्दै समग्र नगरको विकास हासिल हुने अपेक्षा गरेको छु ।
६. यस बजेटमा स्थानीय सरकारको क्षेत्राधिकार भित्रका कर तथा गैर कर राजस्व परिचालन र व्यवस्थापनलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ । निर्धारित समयमै आयोजनाको नतिजामुलक कार्यान्वयन गर्नको लागि संचालित महत्वपूर्ण योजनाहरुलाई प्राथमिकताका साथ बजेट प्रस्ताव गरेको छु ।

७ संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट शिल्लिङ्ग उपलब्ध गराएबमोजिमको रकम उपलब्ध नगराउनु र समानीकरण अनुदान घट्टो कममा पठाउनु तथा आन्तरिक आय समेत लक्ष्य बमोजिम हालिस गर्न नसक्दा विनियोजित योजना तथा कार्यक्रमको बजेट भुक्तानीलाई समस्या आईरहेको अवस्था छ । हाम्रा गत विगतका नीति बमोजिम चालु प्रकृतिका कृयाकलाप बढनु तर बजेट घट्टो कममा आएको परिस्थितिलाई ध्यान दिदै रोजगारी सृजना गर्ने, अनुत्पादक तथा अनावश्यक खर्च घटाउने, चालु खर्चमा मितव्ययीता ल्याउने गरी बजेट प्रस्ताव गरेको छु ।

८. आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा नेपाल सरकारको सोझै आवधिक योजनाले लिएको “सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धीको सोच”, दिगो विकासका लक्ष्यहरु हासिल गर्ने तथा न्यून आय भएको मुलुकबाट मध्यम आय भएको मुलुकमा उक्लने हाम्रो अर्न्तराष्ट्रिय प्रतिवद्धताहरु, शितगंगा नगरपालिकाको आवधिक योजना, विभिन्न रणनीतिक योजनाहरु, मध्यमकालिन खर्च संरचना, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनले तोकेका प्राथमिकताहरु तथा संघीय सरकार एवं लुम्बिनी प्रदेश सरकारले जारी गरेको मार्ग-दर्शनलाई आधार मानिएको छ ।

९. यस सम्मानित नगरसभामा आदरणीय नगर प्रमुख ज्यूबाट पेश भएको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा आधारित भई यो बजेट तयार भएको छ । निर्वाचनको क्रममा जनता समक्ष गरिएका प्रतिवद्धता तथा घोषणपत्रहरु, विगतमा बहुवर्षीय दायित्व सिर्जना गरिएका योजना तथा कार्यक्रमहरु राजश्व परामर्श समिति लगायत विभिन्न समितिहरु, कार्यपालिका तथा नगरसभाका सदस्यहरुले दिएका सुझाव तथा आम नगरवासीसँग बजेट तथा नीति सम्बन्धमा माग गरी प्राप्त सुझाव समेतलाई आधार मानिएको छ । सिमित स्रोतको कारण नीतिमा उल्लेखित कैयौं विषयलाई बजेटमा समावेश गर्न सकिएको छैन । आगामी दिनमा क्रमशः ती प्रतिवद्धता पुरा गर्दै जाने विषयमा नगरपालिकाको तर्फबाट विश्वास दिलाउन चाहान्छु ।

सभाध्यक्ष ज्यू,

अब म गत आर्थिक वर्ष र चालु आर्थिक वर्षको वजेट कार्यान्वयनको अवस्था विश्लेषण गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

➤ आ.व. २०७९/०८० मा प्रस्तावित (संसोधित) कुल आय व्यय रु. ८२ करोड ४१ लाख ८२ हजार भएकोमा उक्त आर्थिक वर्षमा आय तर्फ कुल रु. ७९ करोड ६३ लाख ३१ हजार अर्थात अनुमानित वजेटको ९६.६२ % आय प्राप्त भएको तथा व्यय तर्फ कुल रु ७७ करोड ८० लाख ७८ हजार अर्थात अनुमानित वजेटको ९४.४० % व्यय भएको देखिन्छ । उक्त आर्थिक वर्षको वजेट अनुमान तथा खर्चको विश्लेषण गर्दा आय अनुमान वास्तविक बनाउने र पूँजीगत खर्च क्षमता बृद्धी गर्ने तर्फ जोड दिनु पर्ने देखिन्छ ।

➤ चालु आ.व. २०८०/०८१ को लागि कुल रु. ८५ करोड ४७ लाख २२ हजारको आय व्यय प्रस्ताव स्वीकृत गरिएको थियो । २०८० जेष्ठ मसान्त सम्मको सर्शतमा थप सहित संसोधित रु. ८७ करोड ५७ लाख १६ हजार को वजेट बनेको छ । यो वर्षको आय प्रगतिको अध्ययन गर्दा आन्तरिक आय लक्ष्य बमोजिम संकलन हुने अवस्था नदेखिएको र संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान समेत घटेर आउने अवस्था रहेको छ ।

➤ चालु आ.व.को हाल सम्मको प्रगति विश्लेषण गर्दा २०८० जेष्ठ मसान्त सम्म आय तर्फ कुल रु. ६२ करोड ३६ लाख ५४ हजार अर्थात संसोधित अनुमानित आयको ७१.२१ % र व्यय तर्फ

कुल रु. ५३ करोड ७५ लाख ८९ हजार अर्थात अनुमानित व्ययको ६९.४५ % व्यय भएको देखिन्छ ।

- आ.व. २०७९/८० को लेखा परिक्षण सम्पन्न भएको छ । प्रारम्भिक प्रतिवेदनको आधारमा समग्र वित्तीय सुशासनको विश्लेषण गर्दा स्पष्ट जिम्मेवारीका साथ खर्च केन्द्रहरु संचालन, श्रेस्ता व्यवस्थापनमा सुधार, राजस्व प्रशासनमा सुधार जस्ता सुधारका कार्यक्रमले समिक्षा अवधिको वित्तीय विवरणमा सुधारोन्मुख नतिजाको अपेक्षा गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष ज्यू,

अब म चालु आर्थिक वर्षमा नगरले सम्पादन गरेका कामहरुको उपलब्धि विश्लेषण गर्न चाहन्छु ।

तथ्याडकगत विवरण :

- चालु आ.व.मा साना ठुला गरी ३६ वटा योजनाहरु निर्माण व्यवसायी मार्फत कार्य भएको छ । उपभोक्ता समितिद्वारा संचालित वडा स्तर र नगर स्तरबाट कार्यान्वयन भएका योजनाहरुको प्रगति आर्थिक वर्ष समाप्त भए पश्चात तयार हुनेछ । चालु आ.व. देखि नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन सम्पन्न भई आफ्नै भवनबाट सेवा प्रवाह भई रहेको अवस्थामा नगरपालिकालाई थप व्यवस्थित बनाउन सभाहल समेतको थप कार्य समेत सम्पन्न हुने अन्तिम चरणमा रहेको छ । मुख्य रूपमा ६ वटा सडकहरुको ग्राभेल ३ कि.मी., कालोपत्रे १८५० किटर, आरसिसि ढलान ११६६ मिटर र करिब १००० कि.मी सडक नियमित मर्मत तथा स्तरोन्नती लगायत करिब २६२ योजना तथा कार्यक्रमहरु सम्पन्न भएका छन भने करिब १७० योजना तथा कार्यक्रमहरु फरफारक हुने चरणमा रहेका छन ।
- नगरपालिकाले प्रदान गर्दै आईरहेको किसानहरुलाई उत्पादनमा आधारित अनुदान रकम रु ६३ लाख ८९ हजार वितरण गरिएको छ भने रकम अभावको कारण सबै रकम भुक्तानी गर्न सकिएको छैन । भुक्तानी बाँकी रहेको रकम समेत केही दिनमै भुक्तानी गरिने छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट ८३ जना बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई १०० दिनको रोजगार प्रदान गरिएको छ ।
- तरकारी टनेल, नर्सरी ४ वटा मौरी प्रवर्धन कार्यक्रम १ वटा, केरा पकेट कार्यक्रम ३ वटा र वडा नं. १, २, १३ र १४ मा किसान सूचिकरण कार्य भएको छ । त्यसै गरी नमुनाको रूपमा ठाडाको अमराईमा किसानका उत्पादीत सामानको लागि संकलन केन्द्र संचालनमा ल्याईएको छ । सो आधारमा आगामी दिनमा थप विस्तार गर्ने योजना रहेको छ ।
- पशु विकास तर्फ ५९३ पशुमा कृत्रिम गर्भाधान, लम्पि स्किन खोप २२२१ वटा पशुलाई लगाईएको, खोरेत खोप १५०० पशुमा, पीपीआर खोप ५५८७ पशुमा, रेविज खोप ६१ वटा कुकुरमा र १३४२५ वटा पशु पंक्षिको लागि औषधी वितरण गरिएको छ ।
- चालु आ.व.को हाल सम्म पंजिकरण तर्फ २५९५ व्यक्तिगत घटना दर्ता भएका छन भने ४ पटक वजार अनुगमन गरिएको छ । चालु आ.व. मा ५८ जनालाई अपाङ्ग परिचयपत्र वितरण गरिएको छ भने एकल महिला ८ जना, एकल पुरुष ३४ जना र जेष्ठ नागरिक १७८ लाई परिचय पत्र वितरण गरिएको छ । राष्ट्रपति विपन्न महिला उत्थान कार्यक्रम अर्न्तगत २५ वटा पाडी भैसी पालन कार्यक्रम संचालनको क्रममा छ ।

- शिक्षामा आईरहेको नतिजालाई सुधार गर्न यस नगरपालिकाका विभिन्न विद्यालयहरुबाट एसईई दिने विद्यार्थीहरुको लागि ६० घण्टे अग्रेजी, गणित र विज्ञान विषयको अतिरिक्त कक्षा संचालन गरेको छ ।
- शिक्षा क्षेत्र सुधारको लागि शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माण कार्यान्वयन भई रहेको अवस्था छ भने पञ्चवर्षिय नगर शिक्षा योजना निर्माणको चरणमा रहेको छ ।
- नगरभित्रका सबै विद्यालयहरुको प्रतिनिधित्व हुने गरी एकिकृत पाठ्यक्रम सम्बन्धी तालिम र आई टी श्रोत शिक्षकहरुको लागि सूचना प्रविधि सम्बन्धी ३ दिने तालिम संचालन गरिएको ।
- वडा नं ९ मा देखिएको दादुरा महामारीको प्रतिकार्य योजना अनुरूप २२८६ जना बालबालिकालाई दादुरा विरुद्ध खोप दिई महामारी नियन्त्रणमा लिईएको छ ।
- वडा नं. ६, ८, १० र १४ मा एकिकृत घुम्ती शिविर संचालन मार्फत १०६ जना महिलाहरुको पाठेघरको मुखको क्यान्सर जाँच गरिएको छ, यस आ.व.मा २० जना क्षयरोगी पत्ता लगाईएको छ, १४ वटै वडामा ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम संचालन गरी ३१२ जना गर्भवती महिलाहरुको निःशुल्क अल्ट्रासाउण्ड गरिएको छ ।
- पूर्णखोप सुनिश्चितता दिगोपना कार्यक्रम अन्तर्गत पालिकाका सबै वडाहरुमा ५०३ जना बालबालिकाहरुलाई घुम्ती खोप शिविर संचालन गरी पूर्णखोप सुनिश्चित गरिएको छ ।

प्रभावकारी कार्य भएका क्षेत्रहरु

- ८४ वर्ष उमेर पुगेका बृद्ध आमा बुवाहरुलाई नगरपालिकाले ८४ वर्ष गाठको उपलक्ष्यमा गत वर्ष देखि उपलब्ध गराएको २५ हजार रकमले आमा बुवाहरुमा उत्साह र आत्मसम्मान प्रदान गरेको छ । यस वर्ष समेत उक्त रकम वितरण गर्ने तयारी भईरहेको छ भने आगामी आवमा समेत निरन्तरता दिइने छ ।
- विभिन्न वडाहरुमा ढाका बुनाई तालिम, बासको हस्तकला बनाउने तालिम, सिलाई कटाइ तालिम र वडा नं. ६ मा भएको पुन ताजगी तालिम संचालनबाट ८८ जना महिला दिदि बहिनीहरु उत्साहित बन्दै गएको अवस्था छ ।
- कक्षा १२ सम्मको निःशुल्क शिक्षा कार्यक्रमको निरन्तरताबाट विद्यार्थीहरु लाभान्वित भएका छन् । जसका कारण उच्च शिक्षा हासिल गर्न बाहिर जाने दरलाई केही हद सम्म न्यूनिकरण गरिएको छ ।
- उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रमले कृषकहरुलाई थप उत्प्रेरण प्रदान भएको छ । यसलाई थप व्यवस्थित र वैज्ञानिक बनाउन कृषि उपज संकलन केन्द्र मार्फत समर्थन मुल्य तोकी किसानलाई प्रोत्साहित गरी उत्पादन बढाउने योजना रहेको छ ।
- एकल पुरुष, एकल महिला र "ग" वर्गका अपाङ्गहरुलाई प्रदान गरिएको सामाजिक सुरक्षा भत्ताले आम लाभग्राहीहरुले राज्य र नगरपालिका प्रति अपनत्व बोध गरेका छन् ।
- नगर गौरवका ५ वडा सडकहरुको अधिकांश क्षेत्र वर्षायाममा समेत सुचारु हुन सक्ने अवस्थामा रहेका छन् ।

- नगरपालिकाले सडक कालोपत्रे गर्ने कार्य गत आ.व देखि सुरुवाती गरेकोमा चालु आ.व.मा समेत निरन्तरता दिदा गत आ.व. र यस आ.व.को गरी जम्मा २.८५ कि.मी सडक कालोपत्रे गरिएको छ ।
- लिफ्ट खानेपानी योजनाहरुको विद्युत महशुलको ७५ प्रतिशत नगरपालिकाले भुक्तानी गर्ने र खानेपानीका मोटर मर्मत तथा खरिद कार्यबाट नगरवासीले खानेपानीको सुविधा प्राप्त गरेका छन् ।
- नगर भित्रका घरहरुलाई खरको छाना मुक्त बनाउने अभियानलाई निरन्तरता प्रदान गरिने छ । आगामी चालु मा करिव ७३ घर परिवारहरुलाई खरको छाना मुक्त गरिने लक्ष्य राखिएको छ ।

सभाध्यक्ष ज्यू,

“आधुनिक कृषि र पर्यटकीय क्षेत्रको स्थापना : समुन्नत शितगंगा हाम्रो चाहाना” भन्ने दीर्घकालीन सोचका साथ अगाडि बढेको यस न.पा. को आगामी आर्थिक वर्षको प्रस्तावित बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरु पेश गर्दछु ।

बजेटका उद्देश्यहरु :-

- खस्कीएको अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाई आन्तरिक आम्दानी बढी गरी रोजगारीका अवसरहरु श्रृजना गर्नु,
- संघीयताको सफल कार्यान्वयनको लागि नगरको विकासमा जनताको प्रत्यक्ष सहभागिता र अपनत्वको महशुस गराई सुशासन र सुरक्षाको प्रत्याभुती गराउनु,
- सुचना र प्रविधिको विकाससँगै शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रमा गुणस्तर सुधार गर्नु,
- उद्यमशीलता विकास, आत्मनिर्भर कृषि व्यवसाय, पर्यटन क्षेत्रमा लगानी प्रवर्द्धन एवं वजारीकरणको सहज पहुच स्थापित गर्नु,
- नगरलाई सडक सञ्जालबाट जोडने साथै संचालित योजनाहरु सम्पन्न गरी जनतालाई विकासको अनुभुती गराउनु,
- नगरपालिकाको संस्थागत विकासमा लगानी केन्द्रित गरी सेवा प्रवाह र विकासको आधारशिला तयार गर्नु,
- शिक्षा र स्वास्थ्य सेवा जस्ता क्षेत्रमा सुधार गरी मानवीय पूँजी निर्माणमा केन्द्रित हुनु,
- सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी सामाजिक न्याय सहितको समृद्धि हासिल गर्नु ।,
- सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक मुल प्रवाहीकरण गर्न लक्षित वर्गको हित अनुकूल हुनेगरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु,
- नगरको आर्थिक भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधारको विकास गरी “समृद्ध नगर: सुखी नगरवासी” को लक्ष्यलाई प्राप्त गर्नु,
- विपद व्यवस्थापन तथा वातावरण संरक्षणमा ध्यान दिई स्थानीय उपलब्ध साधन स्रोत, अवसर र क्षमताको अधिकतम उपयोग गरी नगरको सर्वाङ्गिक विकास गर्नु,

बजेटका प्राथमिकताहरु :-

- सडक संजालको स्तरोन्नती गर्ने साथै नगरवाट बजेट विनियोजन भई निर्माण कार्य सम्पन्न नभएका भवन निर्माणमा निरन्तरता प्रदान गर्ने ।
- नगरको शिक्षा प्रणालीमा परिमाणात्मक र गुणात्मक सुधार ल्याउने ।
- कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधारका क्षेत्रमा लगानी बढाई नगरबासीहरुले अनुभूति गर्ने गरी नयाँ आयोजनाहरु संचालनमा ल्याउने ।
- उत्पादनमूलक र छिटो प्रतिफल दिने, राजस्व परिचालनमा योगदान पुऱ्याउने, आर्थिक विकास र गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।
- समावेशी विकास, दिगो विकास, सहस्राब्दी विकासका लक्ष्य, हरियाली प्रवर्द्धन, वातावरण संरक्षण, जनमैत्री विकास लगायत विकासका समसामयिक मुद्दाहरुलाई निरन्तर सम्बोधन गर्ने ।
- सबै प्रकारका विभेद र असमानताको अन्त्य, समन्यायिक विकास र विकासको प्रतिफलमा न्यायपूर्ण पहुँच पुऱ्याउने ।
- उत्तरदायी शासकीय व्यवस्था, शान्ति सुरक्षाको प्रत्याभूति, भ्रष्टचार नियन्त्रण, सुशासन र सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउने ।

सभाध्यक्ष ज्यू,

अब म यस नगरसभामा बजेट तर्जुमाका क्रममा अपनाइएको सिद्धान्त र अबलम्बन गरिएका विधिहरु उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

- बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका लागि राजस्व परामर्श समितिको बैठकको सिफारिसको आधारमा करको दर तथा दायराका विषयहरु दिगो र पूर्वानुमान हुने गरी सामान्य हेरफेर गरिएको छ ।
- आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको छनौट गर्दा बस्तीस्तरसम्म पुगेर आम जनताको आवश्यकताको आधारमा पहिचान गरिएको छ, बस्तीस्तरबाट आएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरुलाई वडा समितिबाट प्राथमिकीकरण/स्वीकृत गरी बजेट तर्जुमा समिति र नगर कार्यपालिकाबाट समेत स्वीकृत भई नगरसभामा पेश गरेको छु ।
- स्रोत, बजेट तथा सीमा निर्धारण समितिको सिफारिस तथा नगर कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम नगरस्तरका ठूला तथा गौरवका आयोजना र कार्यक्रमहरुको लागि बजेट विनियोजनमा जोड दिएको छु । प्रत्येक वडाहरुलाई ४० लाखको प्रारम्भिक सीमा निर्धारण गरी सोही बमोजिम बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरि पेश भएका योजना तथा कार्यक्रमहरु बजेट तर्जुमा समिति र कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी पेश गरेको छु ।
- संघबाट सर्शत अनुदान तर्फ रु ४७ करोड ६५ लाख ५५ हजार कृषि, पशु, उद्योग, सिंचाई, सडक, वन शिक्षा, स्वास्थ्य, लौगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, युवा तथा खेलकुद, सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण, शान्ति तथा सुव्यवस्था र प्रशासकीय सुशासनका लागि बजेट विनियोजन भई आएको छ । संघीय सरकारबाट राजश्व बाँडफाँड, समानीकरण अनुदान गरी रु २८ करोड ८० लाख ७२ हजार, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त राजस्व बाँडफाँट तथा समानीकरण अनुदान तर्फ विनियोजित अनुमान रु. २ करोड ५९ लाख ४२ हजार र आन्तरिक अनुमानित

आम्दानी रु ३ करोड १२ लाखबाट नगरपालिकाको लक्ष्य, उद्देश्य तथा प्राथमिकता र नगरपालिकाका गौरवका आयोजनामा बाँडफाँट गरेको छु ।

- नगरपालिका तथा अन्य निकायबाट संचालित कार्यक्रमहरु बीच परिपुरक सम्बन्ध स्थापना गर्न नगरक्षेत्रभित्र अन्य निकायहरुबाट संचालन गरिने कार्यक्रमहरु अनिवार्य रुपमा नगरपालिकासँग समन्वय गरी संचालन गर्न लगाउने र नगर क्षेत्रभित्र सञ्चालित गैर सरकारी क्षेत्रका कार्यक्रमहरुलाई स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को व्यवस्था अनुरूप एकद्वार प्रणाली मार्फत कार्यक्रम स्वीकृति तथा नियमन गर्ने नीति लिएको छु ।

अध्यक्ष महोदय,

१० अब म आगामी आर्थिक वर्षका लागि विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु

भौतिक पूर्वाधार विकास

- ११ शितगंगा नगरपालिकालाई समृद्ध नगर बनाउने दूरगामी सोचका साथ एकीकृत नगर विकास गुरुयोजना, नगर यातायात गुरुयोजना, पर्यटन गुरुयोजना तथा मध्यमकालिन खर्च संचरना र प्रस्तुत नीति समेतका आधारमा “दीगो र टिकाउ निर्माण वर्ष” पूर्वाधार तर्फको मुल नीतिलाई कार्यान्वयन गर्ने गरी भौतिक पूर्वाधार विकासको नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
- १२ ठाडा अमराई जुकेना देउराली ऐरावती, भेडामारा सिमलपानी बौरी भाटगाउँ चिदिचौर हुदै चोलारानी ढाव पावरा विक्रम, चाक्ला हरे बहखोर पाकुरी धानखोला, सितापुर सुवर्णखाल मन्त्रे नेटापोखरा, हुङ्गेसेरा टिक्करी मौवाबारी वनकासवास सडकहरुलाई नगर गौरवका सडकको निर्माण गर्न नगरपालिका आफै र प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारसँगको समपुरक अनुदान उपयोग गरिनेछ । जसका लागि समपुरक अनुदान समेत गरी रु. ५ करोड ९५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । त्यसै गरी खयरभट्टी फोर्सल सुपारीनेटा बाके हरे, सातमारा लाहापे सिलिङ्गखोला चिदिचौर सडक, हरे लौरी लामाताल सडकलाई प्राथमिकतामा राखी नगरपालिकाले संचालन गर्ने गरी रु २ करोड २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । सडक पूर्वाधार तर्फ सडक मर्मत तथा स्तरोन्नतीको लागि कुल रु ९ करोड २० लाख ८० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- १३ भौतिक पूर्वाधारहरुको स्तरोन्नति गरी बाह्रै महिना सडकमा सवारी साधन चल्ने बनाउन सडक पूर्वाधारहरुको निर्माण गर्दा दीगोपना तथा वातावरणीय पक्षलाई ध्यान दिईनेछ ।
- १४ खानेपानीका विभिन्न आयोजनाहरु निर्माण/मर्मत सुधार गर्न वडा तथा नगरपालिकाबाट गरी कुल रु १ करोड ३ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- १५ सिंचाई विकासका कार्यक्रमहरु संचालनका लागि रु ४५ लाख ७० हजार विनियोजन गरेको छु ।
- १६ अधुरा तथा निर्माणाधिन अवस्थामा रहेका विद्यालय भवन, स्वास्थ्य भवन, सामुदायिक भवन, वडा कार्यालय भवन निर्माण समेतको लागि गरी १ करोड ३२ लाख ५५ हजार विनियोजन गरेको छु ।

आर्थिक विकास

- १७ शितगंगा नगरपालिकामा “आधुनिक कृषि र पर्यटकीय क्षेत्रको स्थापना, समुन्नत शितगंगा हाम्रो चाहना” का लागि कृषि, पर्यटन, उद्यमशीलताका क्षेत्रमा केन्द्रित भई कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । कृषिको आधुनिकीकरण, व्यावसायीकरण, यान्त्रिकीकरण र विविधीकरणमा जोड दिने तथा लागत सहभागिताको आधारमा प्रविधि हस्तान्तरणमा अनुदान उपलब्ध गराउने नीति लाई निरन्तरता दिएको छु ।
- १८ पशुपालन तर्फ व्यावसायिक पशुफार्म प्रवर्द्धन, नश्ल सुधार तथा पशु आहार स्रोतकेन्द्र विकास लगायत बाख्रापालन तथा कुखुरापालन जस्ता क्षेत्रहरुको प्रवर्द्धनको नीतिलाई निरन्तरता दिएको छु । किसानले उत्पादन गरेको उत्पादित कृषि उपजहरुलाई थप व्यवस्थित गरी किसानलाई समर्थन मुल्य तोकी सोको आधारमा सुविधा दिने उद्देश्यले शिनपा ४ को अमराईमा कृषि उपज संकलन केन्द्र स्थापना गरी संचालन सुरु गरिएको छ । यसको प्रभावकारीतालाई अध्ययन गरी आगामी आ.व.हरुमा विस्तार गर्ने योजना समेत रहेको छ । कृषि संकलन केन्द्र मार्फत विक्री गर्ने उपजको लागि समर्थन मुल्यका आधारमा अनुदानका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- १९ कृषि तथा पशु विकासका माध्यमबाट रोजगारी सृजना र आय आर्जन बढाइने छ । नगर प्रमुख कृषि विकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ । किसान सुचिकरणको कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ । कृषि तथा पशु विकासका लागि रु १ करोड १ लाख ५० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२०. पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि सुपा देउराली मन्दिर, रावणको शंख, बग्राका वाजे, रानी ओडार, बाणगंगा धाम, मगराकोट मन्दिर, सिद्धेश्वर भगवती मन्दिर, अमिता पार्क, बराहदह, शिव महादेव गुफा, नरपानी कालिकाठी सम्मको महाभारत श्रृङखला, खुम्चीकोट शिवगढी धाम लगायत पर्यटकीय स्थल संरक्षण तथा अन्य संभाव्य पर्यटकीय स्थलको पहिचान र विकासमा जोड दिइनेछ । पार्क तथा उद्यान निर्माणका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । त्यसैगरी शितगंगा नगरक्षेत्र भित्र सांस्कृतिक विकास र चाड पर्वहरुको संरक्षणका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । पर्यटन गुरुयोजना बमोजिम पर्यटन प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । यस क्षेत्रका लागि रु. २६ लाख ७० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २१ डमरुदहलाई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न संघीय सरकार र प्रदेश सरकार सँग समन्वय र सहकार्य गरी व्यवस्थित बनाउन अधिकतम पहल गरिने छ । यस दहलाई शितगंगाको मुख्य पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गरिने छ ।
- २२ गरिबी न्यूनीकरणका लागि लघु उद्यमसँग सम्बन्धि कार्यक्रमहरु संचालन गर्दा लघु उद्यम विकास मोडेलमा उद्यमी सृजना गर्ने कार्यक्रमलाई लक्षित वर्गसम्म पुऱ्याउने नीति लिइनेछ ।
२३. शितगंगा नगरपालिकाको वडा नं. १३ को थाप्लेवारीमा औधोगिक ग्राम निर्माणको लागि नगरपालिका, प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग सहकार्य गरी संचालन गरिने छ । उल्लेखित कार्यहरुको लागि नगरपालिकाबाट थप रु ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २४ शितगंगा नगरक्षेत्रको विकासका लागि सार्वजनिक निजी साभेदारी, सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन र व्यवसायमैत्री कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

सामाजिक विकास

- २५ शितगंगा नगरक्षेत्रमा “समतामूलक समाज, लक्षित वर्गको आवाज” अन्तर्गत महिला, दलित, अपांगता भएका व्यक्ति, आदिवासी जनजाती, युवा र ज्येष्ठ नागरिक लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ । साथै नगर प्रमुख सँग जेष्ठ नागरिक कार्यक्रम र नगर उप-प्रमुख सँग गर्भवती महिला कार्यक्रम संचालन गरिने छ । उल्लेखित कार्यक्रमहरुको लागि रु १ करोड ७ लाख २५ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २६ ज्येष्ठ नागरिक अन्तरपुस्ता सीप हस्तान्तरण तथा ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई नवीन प्रविधिमा पहुँच स्थापनामा जोड दिने कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । जेष्ठ नागरिकहरुलाई ८४ औं वर्षगाठको उपलक्ष्यमा सम्मान स्वरुप नगद प्रदान गर्ने नीति लाई निरन्तरता प्रदान गरेकोछु । त्यसै गरी जेष्ठ नागरिक दिवा सेवा कार्यक्रम समेत संचालन गरिने छ । जसको लागि रु २८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २७ आधा जनसंख्या रहेको महिलाहरुको क्षमता विकास, कानुनी सचेतना, शिपमूलक तालिम तथा दिदि वहिनीसँग उप-प्रमुख कार्यक्रम संचालन गरी क्षमता विकास, आत्मनिर्भर र संक्षम बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २८ शितगंगा नगरपालिका क्षेत्रमा विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम अर्न्तगत नमूना विद्यालय गुरुयोजना मार्फत् विद्यालयहरुको भौतिक पूर्वाधार विकास र सुदृढीकरणमा जोड दिइनेछ । चालु आ.व. देखि कक्षा १ देखि ८ सम्म स्थानीय पाठ्यक्रम लागु गरी १ देखि ३ कक्षा सम्म पाठ्यपुस्तक छपाई गरिएकोमा आगामी आ.व.मा थप पाठ्य पुस्तक छपाई गरी माथिल्लो कक्षामा समेत निशुल्क वितरण गरिने छ ।
- २९ नगर क्षेत्रभित्रका अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र र शहरी स्वास्थ्य केन्द्रहरुको जनशक्ति तथा प्राविधिक क्षमता बढाईनेछ । एक वडामा एक लिडर स्वास्थ्य संस्थाको व्यवस्था गरी अनुगमन मुल्याङ्कन र सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाईने छ ।
- ३० युवाहरुको लागि उच्चमशिलता, क्षमता विकास, खेलकुद जस्ता कार्यक्रम संचालन गरी युवाहरुलाई आत्मनिर्भर तथा सशक्त बनाउन युवा लक्षित कार्यक्रम संचालन गरिने छ । जसको लागि रु ३३ लाख ६० हजार विनियोजन गरेको छु । साथै शितगंगा नगरपालिकाको १२ नं. वडामा निर्माणाधिन रहेको नगरस्तरीय खेल मैदान थप व्यवस्थापन गर्न रु १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

- ३१ चालु आ.व. देखि संचालनमा रहेको समृद्धीको लागि वन कार्यक्रम सफलता पूर्वक संचालन गरिने छ । वन तथा वातावरण र प्रकोप व्यवस्थापनका लागि रु ३५ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु । आर्थिक अवस्था कमजोर भई उपचारमा समस्या उत्पन्न भएका नगरवासी, विपद्बाट प्रभावित विपद पिडीतहरुका लागि घर निर्माण तथा आर्थिक सहयोग गर्न रु ४८ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
- ३२ सुरक्षित आवास कार्यक्रम अर्न्तगत खरको छाना विस्थापन गर्ने कार्यक्रमलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता प्रदान गरिने छ । यस कार्यलाई आगामी २ वर्ष भित्र पूर्ण रुपमा सम्पन्न गर्न संघीय

सरकार र प्रदेश सरकार संग समन्वय गरिने छ । आगामी आ.व.को लागि संघीय सरकारबाट प्राप्त रु ३० लाख परिचालन गरिने छ ।

३३ नगरपालिकाको वडा नं ४ मा रहेको डम्पीङ्ग साईडलाई थप व्यवस्थित बनाईने छ । त्यसै गरी वडा नं. १० मा समेत वैकल्पिक डम्पीङ्ग साईडको व्यवस्थापनको अध्ययन गरिने छ । डम्पीङ्ग साईड व्यवस्थापन समेतको सरसफाइ कार्यको लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

सुशासन तथा सेवाप्रवाह

३४ भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशीलता नीति लिई शितगंगा नगरलाई “शुन्य भ्रष्टाचार, सुशासनको आधार” को रूपमा स्थापित गर्ने नीति लाई निरन्तरता दिईने छ ।

३५ कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्राविधिक क्षमता विकास तालिमहरू, सेवाप्रवाहमा सुधार सम्बन्धी अभिमूखीकरण कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ । उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीको अभिमूखीकरण कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ । त्यसै गरी न्यायीक समिति, मेलमिलाप कर्ता, करदाता शिक्षा जस्ता क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ । आम संचार क्षेत्र तथा नगरपालिकाको प्रशासनिक लगायत संस्थागत विकास सेवा प्रवाह र सुशासन तर्फ १३ करोड ५२ लाख ७० हजार विनियोजन गरेको छु ।

३६. भुमीहिन दलित तथा अव्यवस्थित बसोवासीहरूको पूर्जा वितरण कार्यलाई प्राथमिकता प्रदान गरिने छ । जसको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३७. कक्षा १२ सम्मको शिक्षालाई निःशुल्क बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिएको छु । जसका लागि रु २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

अध्यक्ष महोदय,

३८ अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को लागि शितगंगा नगरपालिकाको राजस्व र व्ययको अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

३९ शितगंगा नगरपालिकाको कुल आय रु ८६ करोड ८६ लाख ९० हजार रहने अनुमान गरेको छु । जसमध्ये, संघबाट समानीकरण अनुदान रु १२ करोड ८० लाख, सशर्त अनुदान रु ४७ करोड १५ लाख ५५ हजार र राजस्व बाँडफाँट तर्फ रकम रु १६ करोड ७२ हजार प्राप्त हुने अनुमान छ । प्रदेशबाट समपुरक अनुदान रु १ करोड ५ लाख, संघीय समपुरक अनुदान तर्फ ५० लाख, सडक बोर्ड नेपाल समपुरक अनुदान रु ६५ लाख, प्रदेश समानीकरण अनुदान रु ८९ लाख २० हजार, प्रदेश सशर्त अनुदान १ करोड २८ लाख, प्रदेश विशेष अनुदान ३० लाख र प्रदेश राजस्व बाँडफाँट रु १ करोड ६२ लाख २२ हजार प्राप्त हुने अनुमान छ । त्यसैगरी आन्तरिक राजस्व तर्फ रु ३ करोड १२ लाख, चालु आर्थिक वर्षको अनुमानित बचत रु १ करोड ४९ लाख २१ हजार हुने प्रारम्भिक अनुमान रहेको छ ।

- ४० शितगंगा नगरपालिकाले बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमामा सन्तुलित बजेटको सिद्धान्तलाई अवलम्बन गरेको व्यहोरा अवगत गराउन चाहन्छु । कुल विनियोजन मध्ये पूर्णरूपमा वडास्तरबाट कार्यान्वयन हुनेगरी रु ५ करोड ६० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- ४१ शितगंगा नगरपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, २०८१ सभाध्यक्षबाट यसअघि नै नगर सभामा पेश भई स्वीकृत भइसकेको छ । शितगंगा नगरपालिकाको आर्थिक विधेयक, २०८१ र शितगंगा नगरपालिकाको विनियोजन विधेयक, २०८१ सभाको यसै सत्रबाट पारित भई सकेको छ भने प्रस्तुत योजना कार्यक्रम र बजेट समेत पारित हुने अपेक्षा गरेको छु ।
- ४२ अन्त्यमा, योजना कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमाको क्रममा राय, सुझाव, सल्लाह तथा पृष्ठपोषण प्रदान गर्नुहुने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरु, आम नगरवासीहरु, राजनीतिक दलहरु, विभिन्न संघसंस्थाहरु, समाजसेवी र नगरपालिकाका राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुलाई हार्दिक आभारका साथै धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट शितगंगा नगरवासीका आकांक्षा र आवश्यकतालाई केही हद सम्म सम्बोधन गर्न र नगरपालिकाको दीर्घकालीन सोच हासिल गर्न सफल हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु । बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित सबै सरोकारवाला पक्षहरुको साथ र सहयोग रहने अपेक्षा समेत गर्दछु ।

धन्यवाद ।

सभामा प्रस्तुत

गीता भाट

नगर उप- प्रमुख

शितगंगा नगरपालिका

मिति :- २०८१/३/८

